

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

597. An, si reservata pensio cum regressu, & dein extincta ea fuerit de consensu pensionarii quòad dimidiam partem, an ob non solutam illam dimidiam partem intret quoque regressus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Respondeo primò: Dum agitur ad regressum ob non solutam pensionem simpliciter, sententia declaratoria, quòd intret regressus, est appellabilis. Lott. l. 1. q. 40. n. 277. juncto n. 281. quia regressus hic est odiosus, & fundatur ex toto super proterviâ & dolosâ contumaciâ titularis nolentis solvere pensionem, adeoque sicut requirit declaratoriam hujus contumaciâ, ita & à dicta sententia appellari potest; cum sententia, sub quacunque forma feratur, quia habet connexum factum, live ob connexionem facti est appellabilis, dum factum sæpe patitur instantiam. Lott. loc. cit. quemadmodum, ut idem n. 285. nec debitor repellitur tanquam perjurus, qui non solvit statim temporibus, ut juravit; cum pro incurrendo perjurio non sufficiat non observantia, sed etiam exigatur dolus, ut Gratian. conf. 2. in fine l. 1. Unde jam etiam in hac materia solutionis pensionis mora solutionis semper est purgabilis. Lott. n. 284. sic ex æquitate tentum inquitens à Rota apud Verall. decis. 9. n. 2. p. 1. quæ erat pars altera quæriti.

2. Respondeo secundò: Dum agitur ad regressum non ob non solutam pensionem, sed quia petita fuit vel annullatio, vel reductio pensionis, contra quod conventum inter resignantem cum pensione, & clausula: non aliter, nec alias, nec alio modo, & resignatarius sub hac conditione regressus ad beneficium resignatum. In primo casu, nempe, si petitur, pensionem annullari, & hinc regressus intentatus, requiritur declaratoria & canonicatoria regressus propter turbiditatem hujus actionis, & hinc à dicta sententia declaratoria appellare licet, non secus ac in casu declaratorie regressus ob non solutionem pensionis. Lott. loc. cit. n. 290. & 291. In secundo verò casu, nempe, si petita reductio pensionis, quia tunc factum, à quo pendet regressus, est liquidum ex ipsa confessione partis etiam ad effectum executionis, hinc opus non est aliâ declaratoriâ; nec ratione facti quasi illiquidum; quia ut dictum, illud est plus quam liquidum; nec ratione subjecti, quasi agatur de pœna & incurfu illius, quia hic regressus non est propriè pœna, sed conditio quadam, vel modus rei traditæ, Lott. n. 292. & 293. & consequenter non est locus appellationi. Addit tamen Lott. n. 295. credere se, etiam in hoc casu admittendam adhuc appellationem, si procederetur per viam hujusmodi declaratorie, quod qualiter contingere possit, *ibidem* declarat.

3. Porro pro declaratione præcedentium notandum: dum dicitur, quòd reservetur regressus in casu petite, vel tentate reductionis, id intelligitur de reductione indebita, & calumniosa, ad effectum evitandi solutionem, non autem de debita ex natura rei (v. g. dum supponitur expressus falsus valor) cum pensio non debeatur nisi ex fructibus; quia supposita reducibilitate ex natura rei, reductionem intentans tanquam agens ex natura rei, non dicitur contravenire suæ promissioni, & hic non est locus regressui. Lott. loc. cit. n. 269. & ex eo Ventrigl. cit. §. 2. n. 77. citantes Ruin. conf. 51. n. 15. vol. 1. Idem tenet Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 5. in fine ubi: quòd clausula illa: ut pensio ad minorem quantitatem reducti, aut tanquam irrita & inanis extinguatur: locum habeat, quando exceptio beneficiati, seu debentis pensionem, quâ petit, ut pensio ad minorem summam redigatur, aut tanquam irrita extinguatur, est facti tantum, non juris. Item, dum regressus reservatus in casu, si resignatarius al-

leget nullitatem pensionis, seu diceret de illius nullitate, illud non intelligendum de nullitate orta ex defectu intentionis Papæ in reservando pensionem, seu si nullitas ipsa fuisset expressa Papæ, v. g. dum falsò narratum Papæ, pensionem non excedere medietatem fructuum (& in genere, dum exceptio nullitatis esset juris, non autem facti, v. g. dum pensio reservata in fructibus, & non in distributionibus, & exciperet seu contenderet debitor, nullam esse pensionem, quia constituta in fructibus, & beneficium non habet fructus, sed consistit in meris distributionibus, exceptio enim hac juris foret, cum pensio non solet in distributionibus imponi, Paris. & Azor mox citandi) si enim aperte doceretur de tali nullitate, nempe de hujusmodi excessu medietatis, elideretur actio ad regressum, sed intelligendum de aliis nullitatibus non expressis & quasi extrinsecis. Paris. l. 6. q. 3. n. 8. Lott. loc. cit. n. 274. Ventrigl. loc. cit. n. 78. Etiam autem in hoc casu non fit locus regressui, & resignans seu pensionarius repetere nequeat beneficium ratione regressus, poterit tamen agere, & repetere illud actione spoliæ, perinde ac si eo spoliatus esset, Paris. loc. cit. n. 9. Lott. n. 275. Azor p. 2. l. 8. c. 9. q. 4.

Quæstio 596. An resignatarius, seu debens pensionem stante commissione appellationis, seu ante finitam litem intentari regressus ob non solutam pensionem, possit panitere, offerendo solvere pensionem, & sic evadere penam regressus?

Respondeo affirmativè; Sententia enim declaratoria & canonicatoria regressus per appellationem suspenditur, & durante lite habetur, ac si non esset. Barbof. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 77. citans Sarnens. ad reg. de surrogand. q. 7. & Rotam in Placentin. Decanatus 15. Nov. 1595. Idem tenere videtur Lott. l. 1. q. 39. n. 156. in genere dicendo, quòd qualitercunque intenteretur actio, non aliter liberari titulari, quam solutione pecuniæ, in qua reservata pensio. Secus tamen est, quando dicta sententia declaratoria transisset in rem judicatam. Barb. loc. cit. Similiter lite hac pendente possit ipsum resignantem, seu pensionarium panitere, & renunciare regressui, tradit *ibidem* Barb. ex Gamb. de pot. leg. l. 6. sub n. 439. ac proinde, dum idem Gamb. loc. cit. à n. 483. tradit, intentato, & per sententiam declarato regressu extingui pensionem, & consequenter in eo casu per simplicem concordiam inter resignantem, seu pensionarium, & resignatarium, seu debitorem pensionis non posse pensionem reviviscere sine novo beneplacito Apostolico, id, inquam, intelligendum de concordia inter illos inita, postquam sententia illa declaratoria transisset in rem judicatam.

Quæstio 597. An, si reservata pensio v. g. centum aureorum cum regressu, & dein extincta ea fuerit de consensu Pensionarii quoad dimidiam partem, an ob non solutam illam dimidiam partem intret quoque regressus?

Respondeo, Affirmativè, seu pro illa parte pensionis non extinctæ, non solutæ locum habere posse regressum, quantum est de rigore juris. Paris. l. 6. q. 3. n. 33. & ex eo Azor p. 2. l. 8. c. 9. n. 4. in fine. hic resolutum restantes à Rota in Abulens. & Toleran. pens. quamvis addant, ab eadem Rota *ibidem* resolu-

resolutum ex æquo & bono sufficere, ut in eo casu dicta media pars solvatur (intellige post intentatum regressum) & sic remittatur caducitas seu privatio beneficii non servato illo juris rigore.

Quaestio 598. An, & qualiter regressus etiam locum habeat contra successorem in beneficio gravato pensione?

1. **R**espondeo primò: Si sermo de pensione decursa tempore ipsius hujus successoris, non minùs ob eam ab eo non solutam contra illum intentari potest regressus, quàm intentari is poterat contra ejus antecessorem ob non solutam ab eo pensionem. Nam sicut statuitur pœna excommunicationis æquè contra successores, quàm primum titularem non solventes pensionem, ita & de hac pœna regressus. Paris. l. 6. q. 3. n. 18.

2. Respondeo secundò: Si sermo est de pensione decursa tempore antecessoris, & ab eo non soluta, non est locus regressui contra successorem, si pensionarius vivente illo Antecessore tacuit, & regressum illi non intentavit; eò quòd tunc renunciasse regressui quoad illum Antecessorem credatur; adeòque propter non factas ab eo solutiones eundem intentare nequibit successori. Azor. p. 2. l. 8. c. 9. q. 4. Idem tenet Lott. l. 1. q. 39. n. 155. ubi; quòd, si tractetur de novo & ex abrupto (hoc est, absque eo, quòd cum prædecessore de hoc tractatum) super regressu contra prædecessorem ob terminos decursos in vita prædecessoris, non potest locus esse regressui, nisi justificatis præmissis diligentis contra eundem prædecessorem. Paris. l. 6. n. 29. citans Gamb. de pot. Leg. l. 6. de pens. n. 197.

3. Respondeo tertio: Factis tamen & adhibitis omnibus diligentis, validè & judicialiter, adeòque etiam intentato regressu ad obtinendam solutionem, & desuper factà justificatione, seu hoc probato, dum interim nihil effectum, agere poterit contra successorem etiam ad regressum, ac ita ad tales terminos decursos solvendum eum cogere indirectè, ubi non potest eum cogere directè & simpliciter. Lott. l. 1. q. 39. n. 151. ubi addit, quòd negari nequeat, mortuo decessore, contra quem intentatus fuit regressus, statum iudicii afficere successorem; quia, ut subjungit n. 155. quatenus inchoatum iudicium contra defunctum, pensionarius satis diligens actor fuit. Notandum tamen, quod habet Lott. ibid. n. 153. & 154. quòd, si iudicium contra prædecessorem est productum ad finem, vel saltem omnis ex parte pensionarii adhibita diligentia, non dicitur ille, contra quem modò agit pensionarius, successor titularis seu debitoris defuncti propter effectum decreti reservationis regressus, utpote includentis privationem beneficii ipso jure, & ideo non teneret collatio sive provisio ad illius favorem facta, regressu ipsius pensionarii eo ipso jam intrante hanc collationem impediende.

Quaestio 599. Quandoam Pensionarius censetur renunciare regressui?

1. **R**espondeo primò: Regressarius, qui si voluisset, potuisset habere regressum, quia lapsus fuerat terminus solvendi pensionem, tempusque requisitum ad regressum, recepit nihilominus pensionem, hoc ipso regressui renunciare censetur; non secus ac Dominus post incurfam caducitatem recipiens ab Emphyteuta canonem censetur caducitatem remittere; caducitas enim

statuta non nisi in favorem Domini, & ille regressus reservatus non nisi in favorem pensionarii non intrat, nisi volente Domino, & Pensionario. Paris. l. 6. q. 3. à n. 30. Barbof. juris Eccl. l. 3. c. 11. n. 89. citans Gamb. de pot. Leg. l. 6. tit. de pens. n. 489.

2. Respondeo secundò: Pari modo censetur renunciare regressui recipiendo pensionem, postquam jam egit in iudicio ad pensionem tantum, & nihil adhuc dixit de regressu, Barbof. loc. cit. n. 91. citans Gamb. ubi ante n. 482. qui hoc ipsum limitat, & procedere tantum vult, ubi sine protestatione pensionem reciperet. Barbosa verò vult, adhuc intelligi factam remissionem caducitatis & regressus, etiam si cum protestatione reciperetur canon vel pensio, & citat pro hoc Gig. q. 73. n. 7. Surd. decis. 317. n. 26. &c. Idem tenet Paris. loc. cit. n. 33. ubi, postquam præmississet eandem limitationem: nisi pensionarius recipiendo pensionem protestatus fuisset, ait: Ego autem in praxi vidi observari contrarium, idque postea de jure sustineri; nam hujusmodi protestatio est contraria facta, unde non debet relevare juxta ea, quæ habet Clarus l. 5. receptar. sentent. §. Emphyteusis. q. 13. vers. Item quarto. Et ita etiam in Emphyteusi attestatur Ruin. cons. 110. n. 4. l. 1. Sic etiam Regressarius repellitur exceptione regulæ de Triennali, (intellige, dum non egit interea de regressu) quia ex triennali præsumitur novus titulus. Barb. loc. cit. n. 92. in fine. ex Caputaq. decis. 10. p. 3. & Moheda decis. 2. de causa poss. & propriet.

3. Respondeo tertio: Recipiendo tamen pensionem, postquam egit tam ad solutionem, quàm ad regressum, & pronunciatum fuit super utroque, non censetur per hoc renunciare regressui, etsi absque protestatione facta hæc receptio pensionis. Barbof. loc. cit. num. 92. citans eundem Gamb. ubi ante nu. 483. siquidem per pronunciationem iudicis, etiam super regressu, resolutus est titulus possessoris, nempe debentis pensionem, & consolidatus in pensionario virtute regressus. Unde nec tacitè, nec expressè beneficium redire potest ad dictum debitorem; quia semel exclusus manet semper exclusus. Idque ideo, quia Papa in regressu de novo confert beneficium pensionario ex nunc prout ex tunc, adeò, ut collatio censetur facta ab initio. Unde jam quamvis ipse postea petat pensiones decursas, non tamen ideo censetur renunciare regressui; quia ex quo possessor ille, seu debitor semel beneficium amisit ob non solutam pensionem, non potest absque novo titulo illud recuperare, etiam si regressarius consentiat; cum illius jus non pendeat à voluntate pensionarii in eo casu, sed à voluntate Papæ, quatenus vellet ei beneficium de novo conferre. Barbof. cit. n. 92. ex Gamb. n. 484. & Caputaq. decis. 10. p. 3. tenente, post latam sententiam super regressu requirit novum titulum, nimirum ut debitor beneficium illud retinere possit.

Quaestio 600. An igitur, postquam intravit, seu locum actu habuit regressus, nimirum post declaratoriam tam iudicis, quàm Pensionarii, debitor ille teneatur adhuc solvere decursas pensiones illas, ob quas non solutas regressus locum habuit?

1. **R**espondet negativè Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 37. ubi: omnino sciendum, quòd, si reliquans vigori regressus ad suum beneficium revertatur,